İbn Haldun Çalışmaları Dergisi / *Journal of Ibn Haldun Studies*
11 (Arabuluculuğun Geleceği III Sempozyumu Özel Sayısı) 2026, 17-34
Araştırma Makalesi / *Research Article* DOI: 10.36657/ihcd.2026.155

Adi Ortaklık Tasfiyesine İlişkin Davalarda Dava Şartı Arabuluculuğun Kapsamına Giren Uyuşmazlıklar*

Mandatory Mediation in Cases Concerning the Liquidation of General Partnerships

Firdevs Arslan
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Türkiye
fsavas@cumhuriyet.edu.tr

Geliş Tarihi: 18 Haziran 2026 Kabul Tarihi: 17 Temmuz 2026 Yayın Tarihi: 26 Ekim 2026

Öz: 6102 sayılı TTK m.5/A uyarınca, ticari davalardan konusu para alacağı olan talepler için dava açmadan önce arabuluculuğa başvuru zorunludur. Adi ortaklıkta bu zorunluluk, ortaklığın ticari işletme işletmesi ve ortakların tacir olması halinde söz konusu olmaktadır. Ticari işletme işleten adi ortaklıkta tasfiye aşamasında tacir ortaklar arasında çıkan uyuşmazlıklar da konusuna göre zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilebilmektedir. TBK m.644/4 uyarınca adi ortaklığın tasfiyesinde tasfiyenin yürütülmesine dair usulde ve tasfiye sonucunda ortaklara dağıtılacak paylara ilişkin uyuşmazlık çıktığında ilgililer hâkime başvurabileceğinden, tasfiye sürecine ilişkin işlemlerden doğan para alacağına ilişkin olan ve ortaklıktan alacaklı olan üçüncü kişilerin haklarını etkilemeyen uyuşmazlıklar bakımından zorunlu arabuluculuk değerlendirilmesi yapılabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Arabuluculuk, Zorunlu Arabuluculuk, Nispi Ticari Dava, Adi Ortaklık, Tasfiye

Abstract: *Article 5/A of the Turkish Commercial Code No. 6102 requires mandatory mediation before filing lawsuits in commercial disputes involving monetary claims. This rule applies to general partnerships operating a commercial enterprise where partners are considered traders. During liquidation, disputes between partners may also fall under mandatory mediation if they concern monetary issues. According to Article 644/4, partners may apply to the court for disputes regarding liquidation procedures or distribution shares. However, disputes limited to monetary claims that do not affect the rights of third-party creditors are generally subject to mandatory mediation before litigation.*

Keywords: *Mediation, Mandatory Mediation, Commercial Dispute, General Partnership, Liquidation*

ORC-ID: F. Arslan 0000-0002-3915-8062

* Bu makale, 17-19 Nisan 2026 tarihinde gerçekleştirilen Arabuluculuğun Geleceği III Sempozyumunda sunulan bildiriye dayanılarak hazırlanmıştır.

1. Giriş

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden arabuluculuk, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda (HUAK) esas olarak ihtiyari arabuluculuğa yönelik olarak düzenlenmiştir. Daha sonra HUAK m. 18/A gereği dava şartı arabuluculuk ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği ikinci bölümde dava şartı arabuluculuk başlığı altında düzenlemeler ile dava şartı olan arabuluculuk hukuk sistemimizde yer almaya başlamıştır. HUAK m. 18/A' da dava şartı arabuluculuğa dair genel hükümler yer almaktadır. Burada hüküm bulunmadığı durumda ise niteliğine uygun düştüğü ölçüde HUAK 'ın diğer hükümleri uygulanır (HUAK m. 18/A/20).

İlgili kanunlarda dava şartı arabuluculuğa ilişkin özel hükümler ise ayrık tutulmaktadır (HUAK m. 8/A/19). Nitekim dava şartı arabuluculuğa ilişkin bazı kanunlarda özel hükümler bulunmaktadır. Bu hükümler iş uyuşmazlıkları açısından İş Mahkemeleri Kanunu'nda (RG, T. 25.10.2017, S. 30221), ticari uyuşmazlıklar açısından Türk Ticaret Kanunu'nda (RG, T. 14.02.2011, S. 27846) ve tüketici uyuşmazlıkları açısından ise Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da (RG, T. 28.11.2013, S. 28835) dava şartı olarak zorunlu arabuluculuk toplumsal yaşantıda esaslı bir rol oynar hale gelmiştir.

7155 sayılı Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkına Kanunun[1] 20. maddesi ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na eklenen 5/A maddesi gereği, *"ticari davalardan konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurma zorunluluğu"* getirilmiştir. Daha sonra uygulamada bazı davalar hakkında yaşanan belirsizlikler nedeniyle 7445 sayılı İcra İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun (RG, T. 05.04.2023, S. 32154) 31. maddesiyle *"paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat davaları hakkında"* olan ibare *"para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında"* şeklinde değiştirilmiştir. Bu durumda konusu para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması bir dava şartı haline getirilmiştir (Pekcanıtez ve diğerleri, 2025).

2. Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk

TTK m.5/A uyarınca *"ticari davalardan konusu bir miktar para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında",* dava açılmadan önce arabulucuya başvuru zorunluluğu getirilmiştir. Bu kapsamda ticari davalardan dava şartı arabuluculuğa

[1] RG, T. 19.12.2018, S. 30630

tabi olan davalar incelenmeden önce uyuşmazlığın arabuluculuk faaliyetiyle çözülmesine elverişli olması aranmaktadır (Çakır, 2026; Taşpolat Tuğsavul, 2019; Paslı, 2019). Nitekim ticari uyuşmazlıklar bakımından TTK'da hüküm olmayan hallerde HUAK uygulama alanı bulacağından, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildiği ve özel hukuk kapsamında kalan uyuşmazlıklarda arabuluculuğa başvurulması mümkündür (HUAK m. 1/2). Serbestçe tasarruf edebilme ise, bir mahkeme kararına gerek olmadan tarafların öngörülen sonucu sağlamaya yönelik irade serbestisinin bulunmasıdır (Eminoğlu ve Erdoğan, 2020).

Kamu düzenini ilgilendiren uyuşmazlıklarda ve ticaret hukukuna ilişkin tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyeceği çekişmesiz yargı işlerinde ise arabuluculuğa gidilmesi söz konusu olmayacaktır (Yıldırımoğlu, 2025; Semizoğlu, 2008; Tüzemen Atik, 2022). Bu anlamda bir uyuşmazlık eşit olmayanlar arası veya üçüncü kişilerin de dahi olduğu menfaat ilişkilerine yönelik ise kamu düzeni bakımından arabuluculuğa elverişli olmadığı söylenebilir (Çiftçi, 2021).

Bir ticari uyuşmazlığın dava şartı arabuluculuğa tabi olması için aranan diğer koşul ise, uyuşmazlığın konusunun bir miktar para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davası olmasıdır. Bu durumda ticari uyuşmazlık yapma, yapmama veya bir verme borcunu içermesi halinde arabuluculuk devreye girmeyecektir (Pekcanıtez ve diğerleri, 2025).

Bir ticari uyuşmazlığın dava şartı arabuluculuğa tabi olması için aranan bir diğer şart ise uyuşmazlığın konusunun ticari davalardan olmasıdır. Buna göre ticari davalar TTK m.4/1 hükmünde sayılan ve mutlak ticari dava olarak nitelendirilen TTK ve bazı özel kanunlarda yer alan uyuşmazlıklardan doğan hukuk davaları ve nispi ticari dava olarak nitelendirilen ve uyuşmazlığın taraflarının ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları oluşturmaktadır (Paslı, 2019; Çiftçi, 2021).

2.1. Mutlak Ticari Davalar

TTK m.4 hükmünde düzenlenen mutlak ticari davalar, uyuşmazlığın taraflarının sıfatına veya işin ticari işletmeyi ilgilendiren bir iş olup olmadığına bakılmaksızın kanun gereği ticari sayılan davalardır (Ülgen ve diğerleri, 2019; Arkan, 2024; Lokmanoğlu, 2024). Mutlak ticari davalar, TTK'da düzenlenen hususlardan doğan davalar ile diğer özel kanunlarda ticari dava olarak nitelendirilen davalar olmak üzere iki grupta incelenebilir. TTK'da düzenlenen hususlar bakımından öğretide, bir işin Kanun kapsamında

değerlendirilmesi için ayrıntılı ve kurumsal bir bütünlük içerisinde düzenlenmiş olması gerektiği yönünde görüş bulunmaktadır.[2] TTK m.4/1 uyarınca;

> *"a) Bu Kanunda,*
> *b) Türk Medenî Kanununun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkındaki 962 ilâ 969 uncu maddelerinde,*
> *c) 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun malvarlığının veya işletmenin devralınması ile işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirmesi hakkındaki 202 ve 203, rekabet yasağına ilişkin 444 ve 447, yayın sözleşmesine dair 487 ilâ 501, kredi mektubu ve kredi emrini düzenleyen 515 ilâ 519, komisyon sözleşmesine ilişkin 532 ilâ 545, ticari temsilciler, ticari vekiller ve diğer tacir yardımcıları için öngörülmüş bulunan 547 ilâ 554, havale hakkındaki 555 ilâ 560, saklama sözleşmelerini düzenleyen 561 ilâ 580 inci maddelerinde,*
> *d) Fikrî mülkiyet hukukuna dair mevzuatta,*
> *e) Borsa, sergi, panayır ve pazarlar ile antrepo ve ticarete özgü diğer yerlere ilişkin özel hükümlerde,*
> *f) Bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin düzenlemelerde,*
> *öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları"*

arabuluculuğa elverişlilik kriteri sağlandığında ve TTK m. 5/A uyarınca konusu bir miktar paraya ilişkin olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit veya istirdat taleplerinde ticari dava olarak dava şartı arabuluculuğun değerlendirilmesi gereken davalardır (Yıldırımoğlu, 2025, s.251). Zira bu davalar, tarafların tacir olmadığı veya ticari işletmeyi ilgilendirmediği hallerde dahi ticari dava niteliğine kavuşmaktadır.

2.2. Nispi Ticari Davalar

TTK m. 4 uyarınca nispi ticari dava, *"her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan uyuşmazlıkları"* ifade eder. Başka bir ifadeyle ilgili maddede sayılan mutlak ticari davaların yanı sıra bir ticari dava oluşabilmesi ancak uyuşmazlığın tarafların ticari işletmesiyle ilgili olması halinde mümkün olacaktır (Eryiğit, 2020; Köroğlu Ölmez, 2026).

O halde nispi ticari davanın belirlenmesinde bir ticari işletmenin varlığı gereklidir. Ticari işletmenin unsurlarını taşımayan bir işletmenin taraflardan biri olduğu uyuşmazlıklar bakımından nispi ticari dava söz konusu olmayacaktır. Bu durumda TTK m.11/1 uyarınca *"esnaf işletmesini aşan düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan ve faaliyetlerinin devamlı ve bağımsız şekilde yürütüldüğü işletmeler",* ticaret siciline tescil ve ilan edilmese dahi bir ticari işletme sayılacaktır (Ayhan, Çağlar ve Özdamar, 2024).

[2] Bkz. Şener, 2021, s. 12; Orbay Ortaç, 2026, s. 26.

Nispi ticari davanın varlığında TTK m.4/1'de her ne kadar her iki tarafın da tacir olması şartı yer almazken, doktrinde uyuşmazlığın her iki tarafının tacir olması da aranmaktadır (Arkan, 2024; Ülgen ve diğerleri, 2019; Ayhan ve diğerleri, 2024). Buna dayanak olarak TTK m.19/'den hareketle bir taraf için ticari sayılan sözleşmelerin karşı taraf için de ticari nitelikle olması karinesinin ticari davaya vücut vermesinin engellenmesi olarak gösterilmektedir.

> *"…Bu hükme göre bir davanın ticari dava sayılabilmesi için, hem iki tarafın ticari işletmesini ilgilendirmesi, hem de iki tarafın tacir olması gereklidir. Bu şartlar birlikte bulunmadıkça, uyuşmazlık konusunun ticari iş niteliğinde olması veya ticari iş karinesi sebebiyle diğer taraf için de ticari iş sayılması davanın ticari dava olmasını sağlamaz. Başka ifade ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 19/2. maddesi uyarınca, taraflardan biri için ticari iş sayılan bir işin diğeri için de ticari iş sayılması, davanın niteliğini ticari hale getirmeyecektir. Zira; Türk Ticaret Kanunu, kanun gereği ticari sayılan davalar haricinde, ticari davayı ticari iş esasına göre değil, ticari işletme esasına göre belirlemiştir."* (İstanbul BAM 37.HD. 05.11.2019, E.2019/1217, K.2019/2522).

Doktrinde ağırlıklı ve katıldığım genel kabul gören görüş bu olmakla beraber; tacir olmayan bir kişinin ticari işletmesinden de söz edilemeyeceğinden ayrıca tacir olma şartının aranmasına gerek olmadığı görüşü de mevcuttur (Köroğlu Ölmez, 2026, s.382). Yargıtay da genel olarak nispi ticari davaya ilişkin her iki unsuru birlikte ararken, taraflar tacir olsa dahi, birisinin ticari işletmesiyle ilgili olmayan bir uyuşmazlığın nihayetinde bir ticari dava oluşturmayacağını belirtmiştir (Y. 15. HD. T. 18.05.2017, E. 2016/2840, K. 2017/2126). O halde tarafların tacir olup uyuşmazlığın ticari işletmeleriyle ilgili olmayan veya taraflardan yalnızca birinin tacir olup ticari işletmesiyle ilgili olan davalar nispi ticari dava olarak adlandırılamayacaktır (Cengiz, 2021; Çiftçi, 2021; Eminoğlu ve Erdoğan, 2020; Tuğ, 2021).

TTK m.4/1 uyarınca belirtilen nispi ticari davanın uyuşmazlık konusu tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği nitelikte olduğu ve konusu bir miktar paraya ilişkin olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit veya istirdat taleplerinde ticari dava olarak dava şartı arabuluculuğun değerlendirilmesi gereken davalardır. Uygulamada sıklıkla karşılaşılan ve tarafları tacir olan haksız fiil, sebepsiz zenginleşme, eser, kira, satış, hizmet, abonelik, vekâlet, kefalet, simsarlık başta olmak üzere sözleşmeden kaynaklanan alacak ve tazminat talepleri, tacirler arası adi ortaklığın tasfiyesinden kaynaklanan alacak ve tazminat davaları nispi ticari dava örnekleridir (Kuru, 2021).

2.3. Adi Ortaklıkla İlgili Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuğun Tespiti

2.3.1. Genel Olarak

Adi ortaklık, Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 620-645. maddelerinde düzenlenen iki veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişinin mallarını ve emeklerini ortak bir amaca ulaşabilmek için birleştirmeyi üstlendikleri bir ortaklık türüdür. Söz konusu müşterek amaç ekonomik olabileceği gibi ideal ya da bilimsel bir amaç da olabilir (Taşpolat Tuğsavul, 2023). Bu doğrultuda tüm adi ortaklık ortakları bu amaç uğruna aktif çaba sarf etmektedirler. Adi ortaklık TTK' da ayrıca düzenlenmeyen ve ticaret şirketleri arasında sayılmayan bir ortaklıktır. TBK adi ortaklık hükümleri, TTK m. 126 hükmü uyarınca her şirket türüne özgü hükümler saklı kalmak kaydıyla, her şirket türünün niteliğine uygun olduğu oranda ticaret şirketleri hakkında da uygulanır. Bununla birlikte TTK ticaret ortaklıklarına ilişkin hükümlerin adi ortaklığa uygulanabilirliği tartışmalıdır.

Adi ortaklık hükümlerinde boşluk olduğu hallerde adi ortaklığın yapısına uygun düştüğü ölçüde ticaret şirketlerine ilişkin genel hükümler ve yapısal bakımdan adi şirkete en yakın şirket olan kollektif şirket hükümleri uygulanabilir (Poroy, Tekinalp ve Çamoğlu, 2019; Şener, 2008; Ulusoy,2015).

Adi ortaklık bir ticaret şirketi olmadığından tüzel kişiliği de bulunmamaktadır. Bu nedenle adi ortaklık bir ticari işletme işletmek amacıyla kurulduğunda, tacir sıfatına ortaklığa ait olmaz, ancak ortaklığın ortakları tacir sıfatına sahip olabilir. Bu halde ticari işletme işletmek amacıyla kurulan adi ortaklığın ortaklarının tümü TTK m. 12/1 tanım gereği kısmen kendi adına işletme olduklarından ayrı ayrı tacir sayılmaktadır (Arkan, 2024; Ülgen ve diğerleri, 2019; Ayhan ve diğerleri, 2024). Yine adi ortaklığın bir tüzel kişiliği olmadığından adi ortaklık için edinilen veya ortaklığa devredilen şeyler, bütün ortaklara ait olur (TBK m.638/1). Bu doğrultuda ortaklığın borçlarından, ortaklar müteselsilen, birinci derecede, sınırsız, şahsi ve tüm malvarlığıyla sorumlu olacaktır.

2.3.2. Adi Ortaklık Uyuşmazlıklarında Ticari Dava

Adi ortaklıkla ilgili üçüncü kişiler ve ortaklar arasında veya doğrudan ortaklar arasında bir uyuşmazlık çıktığında, söz konusu uyuşmazlığın dava şartı arabuluculuk bakımından değerlendirilebilmesi için, bir ticari davanın varlığı gereklidir

Adi ortaklık TTK'da düzenlenen bir ortaklık tipi olmadığından TTK m.4/1 uyarınca doğrudan mutlak ticari dava olarak adlandırılması mümkün değildir. Bunun yanı sıra adi ortaklığa ilişkin uyuşmazlık konusu TTK m.4/1' de sayılan ve TTK ya da diğer özel kanunlarda düzenlenen uyuşmazlıktan doğan bir hususa ilişkin ise mutlak ticari dava olarak nitelendirilebilir. Bu durumda adi ortaklığın ortaklarının ya da üçüncü kişilerin taraf sıfatının araştırılmasına gerek bulunmamaktadır (Çiftçi, 2021; Doğu ve Doğu, 2020).

Adi ortaklığa ilişkin uyuşmazlık, mutlak ticari dava niteliğindeyse ve uyuşmazlığın konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat taleplerine dair ise, dava şartı arabuluculuğa tabi olacaktır. Ancak söz konusu taleplerin tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildiği ve üçüncü kişilerin hakları üzerinde etkisi olmayan talepler olduğunun da araştırılması gereklidir (HUAK m.1/2).

Adi ortaklığa ilişkin uyuşmazlık mutlak ticari dava olarak nitelendirilen hususlardan değilse, bu durumda nispi ticari davanın varlığı aranır. Nispi ticari dava için öncelikle adi ortaklığın bir ticari işletme işletip işletmediği ve dolayısıyla ortakların tacir sıfatına sahip olup olmadığı önem taşımaktadır. Nitekim ortakları tacir olan bir adi ortaklıkta tacirler arasında çıkan uyuşmazlık nispi ticari dava sayılacak ve dava şartı arabuluculuğun tespiti yapılabilecektir (Şener, 2021).

Nitekim Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk dairesince yapılan istinaf incelemesi sonucu "Öncelikle mahkemece davalı tarafın bağlı bulunduğu ticaret sicil kayıtlarının, esnaf oda kayıtlarının, vergi kayıtları ve vergi matrahlarının getirtilmesi, hangi usule göre defter tuttuğunun, Bakanlar Kurulu kararnamesindeki gelir sınırına göre işletmelerinin esnaf işletmesi veya tacir kapsamında kalıp kalmadığının araştırılması, buna dair delillerin toplanarak karar yerinde tartışılması, neticede; davalı tarafın tacir vasfına haiz değil ise karşı görevsizlik kararı verilmesi gerekmektedir. Mahkemenin görevli olduğunun tespiti halinde de *"mahkemece; arabuluculuk dava şartının mahkemece irdelenmesi ve buna göre hüküm kurulması gerekmektedir"* gerekçesiyle tarafların tacir sıfatını ve nispi ticari davanın varlığına göre arabuluculuk dava şartının incelemesine karar vermiştir (Gaziantep BAM 13. HD. T.12.01.2023. E. 2022/3570,2023/80).

Adalet Bakanlığı tarafından ilk derece mahkemesi kararının kanun yararına temyizen incelenmesinin talep edildiği bir uyuşmazlıkta Yargıtay 3. Hukuk Dairesince;

> *"Somut olayda; 6102 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili olan eldeki uyuşmazlığın ticari dava sayıldığı ve aynı Kanun'un 5/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca konusu bir miktar para olan alacak ve tazminat taleplerine ilişkin ticari davalar açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olmasının dava şartı olarak düzenlendiği, ancak arabuluculuk dava şartının eldeki davada yerine getirilmemesi nedeniyle Mahkemece 6325 sayılı Kanun'un 18/A maddesi uyarınca dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve Kanuna aykırı olduğundan, Adalet Bakanlığının yerinde görülen temyiz talebinin kabulüne karar vermek gerekmiştir."* (Y.3.HD. T.11.03.2024, E. 2022/147, K.2023/580).

3. Adi Ortaklık Tasfiyesine İlişkin Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk

Çalışmamızın konusuna esas olan adi ortaklığın tasfiyesine ilişkin davaların dava şartı arabuluculuk bakımından değerlendirilmesi yapılırken, tasfiye uyuşmazlıkları bakımından mahkemenin görevli olduğu hususların belirlenmesi gereklidir. Nitekim adi ortaklık tasfiyesine ilişkin davalar, nispi ticari dava niteliğinde olduğunda ve uyuşmazlık konusu bir miktar para olan alacak ve tazminat talepleri dava şartı arabuluculuk bakımından değerlendirilebilecektir (Peksöz, 2022). Bu doğrultuda adi ortaklığın tasfiyesinde TBK hükümlerine göre mahkemeler üç şekilde görevli olduğu söylenebilir (Ulusoy, 2015):

- TBK m. 639 uyarınca haklı sebeplerin varlığı halinde istem üzerine şirketin feshine karar vermek.
- Ortakların tasfiye işlerini yapmak üzere tasfiye görevlisi atanması konusunda uyuşmazlık yaşamaları durumunda, istem üzerine tasfiye görevlisi atanmasına karar vermek (TBK m. 644/2).
- Son olarak, konumuzla bağlantılı olarak, tasfiye görevlisi ve ortaklar arasında, tasfiye sürecine ilişkin ortaya çıkan uyuşmazlıklar hakkında karar vermek.

Nitekim TBK m. 644/4 uyarınca "*Tasfiye usulüne veya tasfiye sonucunda her bir ortağa dağıtılacak paya ilişkin olarak doğabilecek uyuşmazlıklar, ilgililerin istemi üzerine hâkim tarafından çözüme bağlanır.*"

O halde adi ortaklığın tasfiyesinde tasfiyenin yürütülmesine dair usulde ve tasfiye sonucunda ortaklara dağıtılacak paylarda uyuşmazlık çıktığında, adi ortaklığın sona ermesi ve dava aşamasında tarafların tacir sıfatının mevcut olması şartıyla zorunlu arabuluculuk değerlendirilmesi yapılabilecektir (Özenli, 1988).

HUAK m.1/2 uyarınca tasfiye usulüne ve tasfiye sürecine ilişkin ortaklar arasında çıkan uyuşmazlıkların konusu bir miktar paranın ödenmesine ilişkin para ve tazminat alacağına ilişkin olmalıdır. Bunun yanı sıra her ne kadar tasfiyeye ilişkin davaların ortakların serbestçe tasarruf edebildikleri alan dahilinde olduğu belirtilse de (Çiftçi, 2021) elverişliliğin tespiti bakımından her talep bakımından ayrı ayrı inceleme yapılması zorunludur. Nitekim tasfiye sürecine ilişkin her uyuşmazlık para alacağına ilişkin olmadığı gibi, para alacağı olsa dahi üçüncü kişilerin haklarını etkileyebilecek nitelikte de olabilir.

3.1. Adi Ortaklıkta Tasfiye

Adi ortaklık hakkında TBK m. 639'da yer alan sona erme sebepleri gerçekleştiğinde, ortaklık tasfiye sürecine girmektedir (Peksöz, 2022). Tasfiye aşamasına giren adi ortaklığın hukuki durumunda bir değişiklik olmazken; ortaklık amacı, ortakların hak ve yükümlülükleri ve yönetim ve temsil yetkisinin kapsamında değişiklikler meydana gelmektedir.

Ortaklıklar hukukunda tasfiye, sona erme sebebinin gerçekleşmesini, ortaklığın varlığının sona erdirilmesine yönelik süren dönemi ve buna dair işlemleri kapsayan bir süreçtir (Ayhan, Çağlar ve Özdamar, 2025; Şener, 2026). Bu süreçte adi ortaklığın amacı, sadece tasfiyeyi gerçekleştirmeye yönelik işlemlerle sınırlı olmaktadır (Bahtiyar, 2026; Pulaşlı, 2024). Sona eren ortaklık bu süreçte tasarruf işlemleri yapamaz. Adi ortaklığın amacının değişmesine yönelik olarak ortaklık da "tasfiye hâlindeki ortaklık" sıfatını alır. Adi ortaklığın sona ermesiyle yönetici ve temsilci ortaklar, tekrar tasfiye işlemleri için seçildikleri takdirde yetkileri tasfiye amacı ile sınırlı olarak devam eder (Bozkurt, 2025).

3.1.1. Tasfiye Usulü

Adi ortaklığın tasfiyesi TBK m.642 vd. hükümlerinde düzenlenmekle beraber, hükümler incelendiğinde, maddelerin içeriği bakımından tasfiye usulüyle ilgili eksik hükümler olduğu görülmektedir (Ulusoy, 2015).

Adi ortaklığın tasfiyesinde irade özgürlüğü söz konusudur ve ortaklar adi ortaklıkta tasfiyenin usul ve esaslarını ortaklık sözleşmesinde kararlaştırabilirler. Sözleşmede tasfiyeye ilişkin bir hüküm yoksa, daha sonra sona erme sebebi gerçekleşmesinden sonra dahi ortaklar kararıyla da tasfiyeyi gerçekleştirebilirler (Y. 3. HD. T. 02.11.2021, E. 2020/11308, K.2021/10725). Adi ortaklıkta tasfiye usulüne ilişkin sözleşmede hüküm yoksa, ortaklar da buna dair bir karar almamışlarsa, tasfiye tamamlayıcı nitelikte olan TBK hükümleri uyarınca gerçekleştirilir (Ayhan ve diğerleri, 2025). Buna göre, *"Ortaklığın sona ermesi halinde tasfiye işlemleri yönetici olmayan ortaklar da dahil olmak üzere tüm ortaklarca elbirliğiyle yapılır"* (TBK m. 644/1). Ancak elbirliğiyle tasfiye işlemlerinin yürütülmesi süreci yavaşlatabileceğinden ortaklar kendi içlerinden ya da dışardan bir üçüncü kişiyi tasfiye görevlisi olarak atayabilirler (Karatay ve Gümüş, 2023). Şayet ortaklar arasında bu konuda anlaşmazlık çıkarsa, ortaklardan her biri tasfiye görevlisinin hâkim tarafından atanmasını isteyebilir (TBK m. 644/2). Mahkemeye gidildiğinde mahkeme şirketin tasfiyesini kendi üstlenmeyip yalnızca tasfiyeye ilişkin tasfiye görevlisi atayacaktır (Kayıhan, 2025).

Tasfiye görevlisinin atanma şekli önemli olmaksızın, ortaklarla tasfiye görevlisi arasında bir hukuki ilişki doğmaktadır. Zira adi ortaklıkta tüzel kişilik olmadığı için, ortaklar ad ve hesabına tasfiye işlemlerini yürüten tasfiye görevlisi ve ortaklar arasında temsil ilişkisi mevcuttur (TBK m. 40). O halde tasfiye görevlisinin tasfiye işlemlerine başlayabilmesi için ortakların temsil yetkisi vermesi gereklidir (Ayhan ve diğerleri, 2025).

Tasfiye sürecinde bir işleme ilişkin TBK'da boşluk bulunduğunda, doktrinde ileri sürülen ve katıldığımız genel görüş uyarınca da (Y. 3. HD. T. 21.11.2018, E. 2017/11910, K. 2018/11790) *"adi ortaklığın tasfiyesi davasında, ticaret ortaklıklarının tasfiyesine ilişkin hükümlerin uygulanma imkânının olmadığını belirtse de"* TTK'nın ticaret ortaklıklarının tasfiye işlemlerine ilişkin hükümleri, özel hüküm olarak uygulanabilir (Poroy ve diğerleri, 2019; Şener, 2008; Ulusoy,2015; Çiftçi,2021).

Bu durumda, ticaret ortaklıkları arasında adi ortaklığın tasfiye sürecine yapısal özellikleri, sorumluluk rejimi ile yönetim ve temsil hususları bakımından büyük oranda benzerlik gösteren ortaklık türünün kollektif ortaklık olduğu kabul edildiğinde, TTK m. 267-303 arasında düzenlenen tasfiyeye ilişkin hükümlerin, adi ortaklığın niteliği ile bağdaştığı ölçüde kıyasen uygulanması mümkündür. (Ulusoy, 2015).

3.1.2. Tasfiye Usulüne İlişkin Uyuşmazlıklar

TBK m. 644/1 uyarınca *"Ortaklığın sona ermesi hâlinde tasfiye, yönetici olmayan ortaklar da dâhil olmak üzere, bütün ortakların elbirliğiyle yapılır".* Tasfiye usulüne bakıldığında, TBK m.643 uyarınca *"Ortaklığın borçları ödendikten ve ortaklardan her birinin ortaklığa verdiği avanslar ile ortaklık için yaptığı giderler ve koymuş olduğu katılım payı geri verildikten sonra bir şey artarsa, bu kazanç, ortaklar arasında paylaşılır."* hükmü uyarınca, tasfiye dış tasfiye ve iç tasfiye olmak üzere iki aşamadan oluşur.

Dış tasfiye *"ortaklık mevcudunun paraya çevrilmesi, ortaklık borçlarının ödenmesi ve ortakların ortaklığa vermiş oldukları avans ve yaptıkları masrafların ödenmesinden oluşan"* ve adi ortaklığın üçüncü kişilerle olan ilişkisini sonlandıran işlemlerden oluşur (Tekil, 1991).

İç tasfiye ise, dış ilişki aşamasında bittikten sonra; aktifin veya pasifin ortaklar arasında bölüştürülmesi ve ortaklarca getirilen sermaye miktarlarının iade edilmesine yönelik işlemlerden oluşur (Tekil, 1991).

Bu doğrultuda ortaklık tasfiye aşamasında, ortaklar tarafından tasfiye işlemlerinin yürütülmesi sırasında ortaya çıkan ve konusu bir miktar para olan alacak ve tazminat davalarında dava şartı arabuluculuk söz konusu olacaktır. O halde tasfiye aşamalarına yapılacak işlemler sırasında ortaya çıkacak uyuşmazlıkların arabuluculuğun tespiti bakımından ayrı ayrı incelenmesi gereklidir.

3.1.3. Dış Tasfiye Aşamasına İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk

Dış tasfiye aşamasında, ilk aşama tasfiye görevlisinin ilk envanter ve bilançoyu hazırladıktan sonra şirketin bütün defter ve belgelerine el koyar, bu belgelerden alacaklı olduğu anlaşılan kişileri toplantıya çağırarak alacaklarını bildirmelerini ister. Bu incelemenin neticesinde ise ortaklığın tüm malvarlığının tespit edilmesidir. Bu aşamada malvarlığında olan hiçbir değer tasfiye dışı bırakılmayacaktır (Ayhan ve diğerleri, 2025).

Ortaklık malvarlığının tespitinde, hangi unsurun ortakların kişisel hangi unsurun ortaklık malvarlığına dahil olduğu konusunda ortaklar arasında uyuşmazlık çıktığında, yalnızca salt bunun tespitine ilişkin dava, konusu para olan alacak veya tazminat davası olmadığından, zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilmez. Nitekim tespit talepli uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişli değildir (Eminoğlu ve Erdoğan, 2020). Mahkeme hükmü ortaklıktan alacaklı olan üçüncü kişilerin haklarını etkileyebileceğinden ihtiyari arabuluculuğa da elverişli olmamalıdır.

Ortaklığın malvarlığı tespit edildikten sonra malvarlığı değerinin paraya çevrilmesi aşamasına geçilmektedir. Bu aşamaya malvarlığının likit hâle getirilmesi de denilebilir. Bu aşama kanundan özellikle TBK m. 643'ten çok açık bir şekilde anlaşılmasa da işin niteliği bunu gerektirmektedir (Ayhan ve diğerleri, 2025). Aktiflerin paraya çevrilmesinde atama esnasında aksi belirtilmemiş ise tasfiye görevlileri şirketin aktiflerini pazarlık usulü veya bir kararla toptan da satabilir. Ancak ortaklar malvarlığı değerinin paraya çevrilmesi ve paylaştırılması hususunda bir uzlaşmaya varamamış olabilir. Bu durumda ortaklığa ait malvarlığının değerinin belirlenmesi ve paraya çevrilmesi usulünde anlaşmazlık hususu alacak ve tazminat talebi içermediğinden, zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilmemelidir. Malvarlıklarının paraya çevrilmesi ortaklık alacaklılarının haklarının ödenmesi bakımından etkili olduğu için ihtiyari arabuluculuğa da elverişli olmamalıdır.

Ortaklığın malvarlığı tespit edilip paraya çevrildikten sonra, ortaklığın borçlarının ödenmesi gereklidir. Ortaklığın borçlarının ödenmesi TBK m. 643'te açıkça düzenlenmiştir. Ortaklık borçları kavramı yalnızca ortaklığın üçüncü kişilere olan borcu değil aynı zamandan bir ortağın ortaklığa verdiği tüketim ödüncü, avans gibi yaptığı giderler de ortaklık borcu kavramına dahil edilmelidir (Poroy ve diğerleri, 2019). Ancak ortaklığın mevcudundan önce alacaklılara ödeme yapılacak, sonra ortaklara ödemede bulunulacaktır.

Malvarlığı paraya çevrildikten sonra, ortaklık borçlarının ödenmesi aşamasında ortaklar arasında borçların varlığı ve miktarı konusunda anlaşmazlık çıktığında, uyuşmazlık ayrı bir tespit davası niteliğinde ise zorunlu arabuluculuğa tabi bir uyuşmazlık olmayacaktır. Ortakların ortaklık için yaptıkları masraf, tüketim ödüncü ve avansların ödenmesi aşamasında (TBK m.643/1) diğer ortaklarla arasında uyuşmazlık çıktığında ise, bunların ödenmesi para alacağına ilişkin olduğundan uyuşmazlık zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilebilir (Eminoğlu ve Erdoğan, 2020).

Ortaklık borçlarının ödenmesi hususunda uyuşmazlık çıktığında, dava sonucu doğrudan 3. kişi alacaklıları etkilediğinden, tarafların serbestçe tasarruf edebilecekleri bir talep değildir. Bu nedenle zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilemez. Şirket malvarlığının şirket borçlarını ödemeye yetmeyeceği anlaşıldığında ise, TBK m. 635

> *"Ortaklık sıfatının sona erdiği tarihte ortaklığın malvarlığı borçlarını karşılamaya yetmezse, çıkan ya da çıkarılan ortak payına düşen borç tutarını, zarara katılmaya ilişkin düzenlemeler çerçevesinde diğer ortaklara ödemekle yükümlüdür"*

hükmünden yola çıkarak, yetmeyen kısmı zarara katılmaya ilişkin hükümler çerçevesinde tasfiye görevlisinin ortaklardan karşılaması gereklidir (Ayhan ve diğerleri, 2025, s.101).

Ortaklardan her birinin zarar katılma oranının belirlenmesine ilişkin uyuşmazlıklar salt bir tespit davasının konusu ise zorunlu arabuluculuk kapsamında olmamalıdır (Eminoğlu ve Erdoğan, 2020). Bu çerçevede zararın ortaklardan alınması aşamasında uyuşmazlık çıktığında ise alacak davası, üçüncü kişi olan ortaklık alacaklılarının haklarını etkileyebileceğinden arabuluculuk kapsamında değerlendirilmemelidir.

3.1.4. İç Tasfiye Usulüne İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk

Adi ortaklığın malvarlığı değerinin paraya çevrilmesinden sonra ortaklığın alacaklı üçüncü kişilere olan borçları ifa edilecektir. Ortaklara ortaklık için yapmış oldukları masraflar ve ortaklık için verdikleri avanslar iade edildikten sonra iç tasfiye aşamasına geçilir (Ayhan ve diğerleri, 2025). İç tasfiye aşamasında ilk olarak ortakların katılım payı ortaklara ödenir (TBK m. 643/1). O halde kanun koyucu tasfiye usulünde bir sıra belirleyerek, ortaklığın borçları ödendikten sonra ilk olarak ortaklardan her birinin ortaklığa yaptığı giderler ve verdiği avansları geri verecek; bu sıradan sonra ortaklara katılım payı iadesi yapacaktır (Poroy ve diğerleri, 2019). Adi ortaklıkta katılım payı, sermayeden farklı bir kavram olarak müşterek amaca ulaşabilmek için ortağın sözleşmeyle üstlendiği katkı anlamına gelip, katılım payı taahhüdü adi ortaklığın varlığı için zorunlu unsurdur (Barlas, 2012).

Sermayenin iadesinde taahhüt ettikleri sermaye payı değil; ancak ifa ettikleri sermaye dikkate alınacaktır (Şener, 2026). TTK m. 642 uyarınca katılım payının iadesinde, yükümlülüğün parasal nitelik taşıyıp taşımadığı önemlidir. Ortak nakdi sermaye getirmiş ise bu aynı miktar olarak geri verilir. Katılım payı olarak bir şeyin mülkiyetini getiren ortak ise o şeyi olduğu gibi geri alamayacak, koyduğu katılım payına ne değer biçilmişse o değeri isteyebilecektir (TBK m. 642/1). Bir değer belirlenmemiş ise geri alma o şeyin katılım payı olarak konduğu zamanki değerinden yapılır.

O halde katılım payı olarak nakdi sermaye veya bir şeyin mülkiyeti getirilmiş ise, mülkiyet getirildiğinde katılım payına ne değer biçilmiş ise o değer verileceğinden, bunlara ilişkin uyuşmazlık para alacağı olarak zorunlu arabuluculuk kapsamında çözüme kavuşturulabilir (Eminoğlu ve Erdoğan, 2020; Barlas, 2012).

Katılım payı olarak bir şeyi kullanımı bırakılmış ise, kanunda hangi tasfiye işleminin yapılacağı ile ilgili bir hüküm yoktur. Ancak TBK m. 634/2 hükmünden yola çıkıldığında *"Diğer ortaklar, ortaklıktan çıkan veya çıkarılan ortağa, kullanımını ortaklığa bıraktığı eşyayı geri vermekle yükümlü oldukları"* kuralı tasfiyede de uygulanabilir ve katılım payı olarak o şeyin olduğu gibi iadesi gerekir (Ayhan ve diğerleri, 2025). Bu durumda konusu para alacağı niteliği taşımayan bu uyuşmazlık dava şartı arabuluculuk kapsamında değerlendirilmemelidir.

Belirtilmesi gereken önemli bir husus da ortaklardan biri katılım payı olarak emeğini getirmesi halinde, tasfiye aşamasında o ortağa bir şeyin iade edilmesi hususudur. Emeğin sermaye payı olarak getirildiği durumda, ortağa nakdi bir ödeme yapılmayacaktır (Şener, 2008). Yalnızca emeğin değeri sözleşmede belirlenmemiş ve ortağa bir ücret ödenmiş ise, emek değerinin ödenen ücretten fazla olduğu ispat edildiği takdirde, fazlaya ilişkin kısmın iadesi bakımından bir para alacağı ortaya çıkabilir ve dava şartı arabuluculuk tartışılabilir. Sermayeler dağıtıldıktan sonra son tasfiye işlemi, likit olarak geriye kalan bir miktar varsa Kâr olarak değerlendirip, tasfiye kârı olarak ortaklara dağıtılmasıdır. Tasfiye kârı oranı sözleşmede belirlenmişse buna göre dağıtım yapılacaktır. Belirlenmemiş ise, TBK m. 623 uyarınca belirlenen kâr paylaşma oranlarına göre yapılmalıdır. Ancak, TBK m. 643'e göre ortaklığın borçlar, giderler ve avanslar ödendikten sonra kalan varlığı, ortaklar tarafından konulmuş olan katılım paylarının geri verilmesine yetmezse, zarar yine aynı esasa göre ortaklar arasında paylaşılacaktır. TBK m. 623;

> *"Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa, her ortağın kazanç ve zarardaki payı, katılım payının değerine ve niteliğine bakılmaksızın eşittir. Sözleşmede ortakların kazanç veya zarara katılım paylarından biri belirlenmişse bu belirleme, diğerindeki payı da ifade eder".*

Buna göre tasfiye kârının belirlenmesi hususunda ortaklar arasında çıkan uyuşmazlık salt bir tespit davasının konusu ise zorunlu arabuluculuk kapsamında olmamalıdır (Eminoğlu ve Erdoğan, 2020). Buna karşılık kârın belirlenmesi, ortaklara kârın dağıtılması davasında bir ön sorun olarak görüşülmüş ise bir başka anlatımla dava kârın belirlenmesi ve ödenmesine ilişkin bir dava ise, bünyesinde eda davasını da barındırdığından para alacağının ödenmesine yönelik zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilmelidir.

Bununla beraber kârın belirlenmesinde bir sorun yok ise yalnızca kârın dağıtılmasına ilişkin dava, para alacağına ilişkin olarak, zorunlu arabuluculuk kapsamında değerlendirilecektir. Bu çerçevede zararın ortaklardan alınması aşamasında uyuşmazlık çıktığında ise alacak davası,3.kişi olan ortaklık alacaklılarının haklarını etkileyebileceğinden arabuluculuk kapsamında değerlendirilmemesi gereklidir.

3.1.5 Tasfiye Görevlisine Ödenecek Ücrete İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk

Tasfiye görevlisinin en önemli haklarından biri TBK m. 644/3'te düzenlenmiş olan ücret hakkıdır. Hüküm uyarınca,

> *"Tasfiye görevlisine ödenecek ücret, sözleşmede buna ilişkin bir hüküm veya ortaklarca oybirliğiyle verilmiş bir karar yoksa tasfiyenin gerektirdiği emek ile ortaklık malvarlığının geliri göz önünde tutularak hâkim tarafından belirlenir ve ortaklık malvarlığından, buna imkân bulunamazsa, ortaklardan müteselsilen karşılanır."*

hükmünden anlaşılacağı üzere, tasfiye görevlisi her ne şekilde kazanılırsa kazanılsın, her biri tasfiyenin gerektirdiği emek karşılığına ücret isteme hakkını haizdir (Ayhan ve diğerleri, 2025, s.100).

Bu anlamda tasfiye görevlisine ödenecek ücretin belirlenmesinde sözleşmede hüküm yoksa veya daha sonradan ortaklarca kararlaştırılmadığı durumda, tasfiye görevlisi ya da ortaklar tarafından hâkime başvurulabilir.

Bu durumda ücretin belirlenmesi ve ödenmesine ilişkin dava da şayet tasfiye görevini tacir ortak yapıyor ise, bu durumda ortaklar arasında ortaya çıkan uyuşmazlık da nispi ticari dava olarak dava şartı arabuluculuk kapsamında değerlendirilebilir.[3]

[3] Kollektif şirkette tasfiye görevlisinin ücret hakkının dava şartı arabuluculuk kapsamında yer alacağına dair açıklama için bkz. Eminoğlu ve Erdoğan (2020, s.298).

4. Sonuç

Adi ortaklık tasfiye sürecinde tasfiyeyi yürüten ortaklar arasında çıkan uyuşmazlıklardan dava şartı arabuluculuğa tabi olanlar bakımından arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması hususunda başta HUAK m. 18/A olmak üzere genel hükümler devreye girmektedir.

Kural olarak dava şartı arabuluculukta arabulucu, başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırır; bu süre zorunlu hâllerde en fazla bir hafta uzatılabilir (HUAK m. 18/A/9). Ticari uyuşmazlıklarda ise TTK m. 5/A/2 uyarınca başvuruyu sonuçlandırma süresi altı hafta olup zorunlu hâllerde en fazla iki hafta uzatılabilmektedir. Arabuluculuk faaliyeti; taraflara ulaşılamaması, tarafların görüşmelere katılmaması sebebiyle sürecin yürütülememesi, tarafların anlaşmaya ulaşması ya da anlaşma sağlanamaması hâllerinde sona erer. Arabulucu, bu hâllerden birinin gerçekleşmesi üzerine son tutanağı düzenlemek ve durumu derhâl arabuluculuk bürosuna bildirmekle yükümlüdür (HUAK m. 18/A/10).

Tarafların uyuşmazlık konusunda anlaşmaları veya kısmen anlaşmaları hâlinde süreç anlaşma son tutanağı ile sonuçlandırılır. Bunların haricindeki her durumda taraflar anlaşmamış sayılır ve anlaşmama son tutanağı düzenlenir (HUAKY m. 25/6). Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonucunda anlaşma sağlanamadığını gösteren son tutanağın aslını veya onaylı örneğini dava dilekçesine eklemekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde mahkeme, tutanağın bir haftalık kesin süre içinde sunulmasını ihtar eder; aksi durumda dava usulden reddedilir. Eksikliğin süresinde giderilmemesi hâlinde dava dilekçesi karşı tarafa tebliğ edilmeksizin reddedilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının tespiti durumunda ise dava şartı yokluğu nedeniyle doğrudan usulden ret kararı verilir (HUAK m. 18/A/2).

Sonuç olarak, adi ortaklığın tasfiyesine ilişkin uyuşmazlıklarda dava şartı arabuluculuğun uygulanabilirliği bakımından uyuşmazlığın tasfiye sürecinden kaynaklanması yeterli olmayıp; ticari dava niteliği taşıyan uyuşmazlığın konusunun para alacağı veya tazminata ilişkin olması ve tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği bir sınırda kalması gerekmektedir. Bu kapsamda tasfiye sürecindeki her uyuşmazlığın ayrı ayrı değerlendirilmesi zorunludur. Nitekim üçüncü kişi alacaklıların haklarını etkileyen talepler ile salt tespit niteliğindeki uyuşmazlıkların zorunlu arabuluculuk kapsamı dışında bırakılması hem arabuluculuğun sınırlarının belirlenmesi hem de taraf menfaatlerinin dengelenmesi bakımından önem taşımaktadır.

Kaynaklar

Arkan, S. (2024). *Ticari işletme hukuku*. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Ayhan, R., Çağlar H. ve Özdamar M. (2024). *Ticari işletme hukuku genel esaslar*. Yetkin Yayınları.

Ayhan, R., Çağlar H. ve Özdamar M. (2025). *Şirketler hukuku genel esaslar*. Yetkin Yayınları.

Bahtiyar, M. (2026). *Şirketler hukuku*. Beta Yayınları.

Barlas, N. (2012). *Adi ortaklık temeline dayalı sözleşme ilişkileri*. Vedat Kitapçılık.

Bozkurt, T. (2025). *Şirketler hukuku*. Yetkin Yayınları.

Cengiz, D. (2021). Principles of mandatory mediation in commercial disputes in

Çakır, A. (2026). Özel kanunlarda öngörülen ticari davalar. N. O. Ortaç (Ed.), *Yargı kararları ışığında ticari dava ve dava şartı arabuluculuk* içinde (ss. 405-409). Seçkin Yayınları.

Çiftçi, T. (2021). *Adi ortaklık ile ilgili uyuşmazlıklarda arabuluculuk.* Adalet Yayınevi.

Doğu, H. ve Doğu H. M. (2020). Ticari uyuşmazlıklarda zorunlu arabuluculuk ve uygulanabilirliği. *Legal Banka ve Finans Hukuku Dergisi*, 8(32),1-16.

Eminoğlu, C. ve Erdoğan, E. (2020). *Ticari uyuşmazlıklarda ihtiyari ve dava şartı arabuluculuk.* Adalet Yayınevi.

Eryiğit, H. (2020). Ticari dava şartı olan arabuluculuk başvurularında nispi ticari davanın tespiti. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 259-285.

Karatay, E. ve Gümüş, M. A. (2023). Adi ortaklığın tasfiyesinde yönetim. *Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi*, 15(34), 191-242.

Kayıhan, Ş. (2025). *Şirketler hukuku.* Seçkin Yayınları.

Köroğlu Ölmez, B. (2026). Her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri (nispi ticari dava-TTK m. 4/1). N. O. Ortaç (Ed.), *Yargı kararları ışığında ticari dava ve dava şartı arabuluculuk* içinde (ss. 363-405). Seçkin Yayınları.

Kuru, B. (2021). *Medeni usul hukuku el kitabı*. Yetkin Yayıncılık.

Lokmanoğlu, S. Y. (2024). Ticari uyuşmazlıklarda arabuluculuk dava şartı. *Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 10(19), 53-85.

Orbay Ortaç, N. (2026). Türk Ticaret Kanunu'nda öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri (TTK m. 4/1-a). N. O. Ortaç (Ed.), *Yargı kararları ışığında ticari dava ve dava şartı arabuluculuk* içinde (ss. 9-53). Seçkin Yayınları.

Özenli, S. (1988). *Uygulamada adi ortaklık ve neden olduğu davalar*. Kazancı Hukuk Yayınları.

Paslı, A. (2019). Ticari işletme ve ticaret şirketleri bakımından zorunlu arabuluculuğun değerlendirilmesi: Türk Ticaret Kanunu 5/A maddesinin yorumlanması. C. Süral Efeçınar ve M. E. Yardım (Ed.), *Ticari uyuşmazlıklarda zorunlu arabuluculuk* içinde (ss. 13-25). Seçkin Yayıncılık.

Pekcanıtez, H., Özekes, M., Akkan, M. ve Taş Korkmaz, H. (2025). *Medeni usul hukuku* (Cilt V). On İki Levha Yayıncılık.

Peksöz, V. (2022). *Medeni usul hukuku açısından adi ortaklık ilişkileri.* On İki Levha Yayıncılık.

Poroy, R., Tekinalp, Ü. ve Çamoğlu, E. (2019). *Ortaklıklar hukuku I*. Yetkin Yayınları.

Pulaşlı, H. (2024). *Şirketler hukuku genel esaslar*. Adalet Yayınevi.

Semizoğlu, H. (2008). Hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk yasa tasarısı kapsamında tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıkları. *İstanbul Barosu Dergisi*, 82(5), 2411-2415.

Şener, O. H. (2008). *Adi ortaklık*. Yetkin Yayınları.

Şener, O. H. (2021). *Ticari uyuşmazlıklarda ticaret mahkemelerinin görev alanı ve yetki sözleşmesi.* Seçkin Yayıncılık.

Şener, O. H. (2026). *Ortaklıklar hukuku ders kitabı.* Filiz Kitabevi.

Taşpolat Tuğsavul, M. (2019). Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın hukuki niteliği. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(1), 333-379.

Taşpolat Tuğsavul, M. (2023). Adi ortaklık sözleşmesinin ispatı meselesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 36(168), 227-273.

Tekil, F. (1991). *Şirketler hukuku: Cilt I - Adi, kollektif ve komandit şirketler*. Gün Matbaası.

Tuğ, M. A. (2021). Kira sözleşmelerinden kaynaklanan ticari davalarda görevli mahkeme. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 29(3), 1897-1921. https://doi.org/10.15337/suhfd.915290

Turkish law with determinations and comments on its applications. *Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul,* 70, 1-52. https://doi.org/10.26650/annales.2021.70.0001

Tüzemen Atik, E. (2022). Anonim şirketlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların arabuluculuğa elverişliliği üzerine düşünceler. M. Özdamar, H. Çağlar, K. Göktürk ve M. Ç. Can (Ed.), *Prof. Dr. Rıza Ayhan'a armağan* içinde (Cilt II, ss. 1507-1554). Yetkin Yayınları.

Ulusoy, E. (2015). Adi ortaklığın tasfiyesi ve mahkemelerin görevi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,* 5, 879-904.

Ülgen, H., Helvacı, M., Kaya, A. ve Nomer Ertan, F. (2019). *Ticari işletme hukuku.* On İki Levha Yayıncılık.

Yıldırımoğlu, H. (2025). *Ticari davalarda arabuluculuk.* Seçkin Yayınevi.

Yargı Kararları

Yargıtay 15. Hukuk Dairesi. (2017, 18 Mayıs). E. 2016/2840, K. 2017/2126.

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi. (2023, 12 Ocak). E. 2022/3570, K. 2023/80.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi. (2024, 11 Mart). E. 2022/147, K. 2023/580. [Kontrol edilmeli]

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi. (2021, 2 Kasım). E. 2020/11308, K. 2021/10725.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesi. (2019, 5 Kasım). E. 2019/1217, K. 2019/2522.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi. (2018, 20 Kasım). E. 2017/11910, K. 2018/11790.

Mevzuat

Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun (Kanun No. 7155). (2018, 19 Aralık). Resmî Gazete (S. 30630). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.7155.pdf

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (Kanun No. 6325). (2012, 22 Haziran). Resmî Gazete (S. 28331). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6325&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği. (2018, 2 Haziran). Resmî Gazete (S. 30439).

İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun No. 7445). (2023, 5 Nisan). Resmî Gazete (S. 32154). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230405-3.htm

İş Mahkemeleri Kanunu (Kanun No. 7036). (2017, 25 Ekim). Resmî Gazete (S. 30221). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.7036.pdf

Türk Borçlar Kanunu (Kanun No. 6098). (2011, 4 Şubat). Resmî Gazete (S. 27836). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6098.pdf

Türk Ticaret Kanunu (Kanun No. 6102). (2011, 14 Şubat). Resmî Gazete (S. 27846). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6102&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (Kanun No. 6502). (2013, 28 Kasım). Resmî Gazete (S. 28835). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6502&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5